

УДК 821.161.2

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОФЕСОРА ОЛЕКСАНДРА АСТАФ'ЄВА ПРО ТВОРЧИЙ ФЕНОМЕН НЬЮ-ЙОРКСЬКОЇ ГРУПИ

Карабович Т.Б., к. філол. н., доцент,
доцент Закладу української філології

Університет Марії Кюрі-Склодовської у Любліні (Польща)

Наукові дослідження професора Олександра Астаф'єва про творчий феномен Нью-Йоркської групи посідають важливе місце в українському літературознавстві. Учений, протягом тривалого часу цікавився творчістю української еміграції, створив неповторний науково-історичний образ про феномен Нью-Йоркської групи. Екзильна література, яка виникла в Нью-Йорку в другій половині ХХ ст., досліджується вченим у багатоплощинному аспекті. Найвагомим досягненням Олександра Астаф'єва було видання в доступній науковій формі антології «Поети Нью-Йоркської групи» (Харків, 2003, друге видання 2009). Ця важлива для української літератури антологія була безумовним вкладом ученого в популяризацію української еміграційної поезії. Антологія відкривала творчу комунікацію Нью-Йоркської групи з Україною і спричинила низку наукових публікацій інших українських учених на цю досі невивчену тему, адже була першою в Україні антологією про надбання екзильної літератури.

Ключові слова: Олександр Астаф'єв, антологія «Поети Нью-Йоркської групи», Нью-Йоркська група, українська еміграція, поезія.

Научные исследования профессора Александра Астафьева о творческом феномене Нью-Йоркской группы занимают важное место в украинском литературоведении. Ученый, в течение длительного времени интересуясь творчеством украинской эмиграции, создал неповторимый научно-исторический образ о феномене Нью-Йоркской группы. Экзильная литература, которая возникла в Нью-Йорке во второй половине ХХ в., исследуется ученым в многоплоскостном аспекте. Самым весомым достижением Александра Астафьева было издание в доступной научной форме антологии «Поэты Нью-Йоркской группы» (Харьков, 2003, второе издание 2009). Это важная для украинской литературы антология была безусловным вкладом ученого в популяризацию украинской эмиграционной поэзии. Антология открывала творческую коммуникацию Нью-Йоркской группы по Украине и вызвала ряд научных публикаций других украинских ученых, на эту до сих пор неизученную тему, ведь была первой в Украине антологией о достижениях экзильной литературы.

Ключевые слова: Александр Астафьев, антология «Поэты Нью-Йоркской группы», Нью-Йоркская группа, украинская эмиграция, поэзия.

Karabovich T.B. SCIENTIFIC RESEARCH BY PROFESSOR ALEXANDER ASTAFIEV ABOUT THE CREATIVE PHENOMENON OF THE NEW YORK GROUP

Scientific research by Professor Alexander Astafiev about the creative phenomenon of the New York group occupy an important place in the Ukrainian literary criticism. The scientist for a long time was interested in the creativity of Ukrainian emigration, created a unique scientific and historical image of the phenomenon of the New York group. Exercise literature that arose in New York in the second half of the twentieth century was investigated by scientists in the multi-planetary aspect. The most important achievement of Alexander Astafiev was the publication in an accessible scientific form of the anthology "Poets of the New York Group" (Kharkiv, 2003, second edition: 2009). This anthology is important for Ukrainian literature, it was an unconditional contribution of the scientist to the popularization of Ukrainian emigration poetry. The anthology opened the creative communication of the New York group with Ukraine, and led to a number of scientific publications by other Ukrainian scholars on this unexplored topic. It was the first in Ukraine anthology of the possession of exile literature.

Key words: Alexander Astafiev, anthology "Poets of the New York group", New York group, Ukrainian emigration, poetry.

Постановка проблеми. У статті ставиться наукове питання, як збагнути всебічні дослідження відомого українського вченого, доктора філологічних наук, професора Олександра Григоровича Астаф'єва про творчий феномен Нью-Йоркської групи. Охоплюються важливі та різнопланові знання відомого вченого про українську екзильну літературу в контексті самоідентифікації та становлення української еміграції на Заході.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові дослідження Олександра Астаф'єва про творчий феномен Нью-Йоркської групи є новими в українському літературознавстві. Дослідження вченого про феномен Нью-Йоркської групи виникли в період незалежності України (1991–2016), створюючи нову літературознавчу категорію, яку можна назвати науковим дискурсом ученого про Нью-Йоркську групу. У статті обговорю-

ється найвагоміші дослідження О. Астаф'єва [1–20], наводиться низка вибраних праць інших. Це наукові дослідження І. Дзюби [21], І. Жодані [22], М. Жулинського [23], Н. Зборовської [24], М. Ільницького [25; 26], Т. Карбовича [27], І. Котика [28], М. Котик-Чубинської [29], В. Мацька [30], О. Смольницької [31], Л. Тарнашинської [32], О. Шаф [33].

Постановка завдання. Метою статті є визначити важливість питання про наукові дослідження О. Астаф'єва на тему творчого феномена Нью-Йоркської групи. Завдання статті полягає в тому, щоб дослідити й показати новизну наукового дискурсу вченого.

Виклад основного матеріалу дослідження. Доктор філологічних наук, професор кафедри історії української літератури, теорії літератури і літературної творчості Київського національного університету імені Тараса Шевченка, провідний науковий співробітник Міжнародної школи україністики НАН України Олександр Григорович Астаф'єв (літературний псевдонім – Олесь Нічлава) народився 10 серпня 1952 року на мисі Лазарева в Хабаровському краї, де його батьки перебували на засланні. У непростій обстановці заслання, за трагічних обставин загинув його батько Григорій Астаф'єв. Після амністії мати Катерина Онищук (1928–2015) з дев'ятимісячним сином Олександром повернулася в Україну до села Вовківці Борщівського району на Тернопільському Поділлі, де жила до заслання й де проживали її батьки, переселені в 1944 році з села Дуброва Любачівського повіту (Польща).

Олександр Астаф'єв – майбутній професор Київського університету, у 1969 році закінчив Борщівську середню школу № 2, пішов служити до війська. У 1970 році після військової служби Олександр Астаф'єв вступив до Українського поліграфічного інституту імені Івана Федорова у Львові, де навчався на редакційно-видавничому факультеті. Тут він став учнем Мартена Феллера (1933–2004), відомого мовознавця й теоретика, який на засадах структуралізму обґрунтував теорію літературного редагування та виклав її в монографіях. Складний понятійний апарат учителя Олександр Астаф'єв засвоїв без труднощів, оскільки до цього часу цікавився та вивчав літературу, філософію й логіку Гегеля. У Львові О. Астаф'єв познайомився з працями Фердинанда де Соссюра, Лева Шерби, Клода Леві-Стросса та вивчав науковий дискурс представників Празької лінгвістичної школи.

Поглиблене вивчення різних літературознавчих тем припало на роки аспірантури О. Астаф'єва в Інституті літератури імені Тараса Шевченка НАН України (1982–1985). Тоді вчений написав низку статей про творчість Івана Франка, Олександра Довженка, Осипа Маковея та Мирослава Ірчана. Цікавився також творчістю польських письменників Юліушем Словацьким і Войцехом Жукровським, творчим дискурсом білоруського поета Алєся Рязанова. Саме тоді з'являються рецензії на поетичні книги, роздуми над Тлумачним словником української мови, огляди історичної й дитячої прози, памфлети та фейлетони. О. Астаф'єв бере участь у наукових конференціях різних університетських осередків України, виступає на Міжнародному з'їзді славистів у 1983 році. Після завершення аспірантури О. Астаф'єв за скеруванням Міністерства освіти України стає викладачем Ніжинського державного педагогічного інституту імені Миколи Гоголя, захищає кандидатську дисертацію з проблем української лірики, отримує звання доцента. Ніжинський період життя – це насичена сторінка наукової, літературної та громадської діяльності вченого. Він стає головою Ніжинського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка, засновує і стає редактором видання «Просвіта», керівником інститутської літературної студії, директором Центру гуманітарної співпраці з українською діаспорою, який був відкритий у Ніжині в 1999 році за постановою Кабінету Міністрів України.

Про наукове зростання вченого, його авторитет дослідника й поета, про громадську активність пише професор Григорій Самойленко в книзі «Літературне життя Чернігівщини в XII–XX ст.» (Ніжин, 2003): «З 1986 р. О. Астаф'єв працював у Ніжині доцентом кафедри української літератури, захистив докторську дисертацію (1999) і став професором. У його творчості чітко визначились три основні напрямки: поетична, дослідницька і організаційно-видавнича. І в кожній із них він проявив себе оригінальним, самостійним і талановитим. Саме О. Астаф'єв постановив за мету відновити історичну справедливість щодо письменників діаспори, повернути їх твори до скарбниці національної культури, дати можливість нашим сучасникам побачити, яка велика культурна національна спадщина існує поза межами нашої країни» [с. 312–313].

У статті «Українського цвіту – по всьому світу» (Рідна школа. 2000. № 8) О. Астаф'єв

писав: «У 1993 р. товариство «Просвіта» ім. Т. Шевченка Ніжинського педінституту спільно з кафедрою української літератури розробило культурно-видавничу програму «Літературна діаспора», мета якої: відновлення історичної справедливості щодо письменників діаспори, силоміць вилучених з літературного процесу; повернення їхніх творів скарбниці національної культури; видання наукових і художніх творів українських письменників-емігрантів; наукова інтерпретація їхнього доробку і визначення його місця в історії української культури; вивчення архівних матеріалів; творчі контакти з письменниками і вченими зарубіжжя. Головними причинами появи цієї програми стали відповідна переоцінка цінностей на зламі ідеологічних систем, потреба подати об'єктивну картину літературного процесу» [с. 43].

Зароджені в Ніжинському державному педагогічному університеті (1986–2001) наукові настанови професора О. Астаф'єва почали здійснюватися багатоплановими дослідженнями вченого про українську екзильну літературу, зокрема про творчий феномен поетичного угруповання Нью-Йоркська група. Ці наукові настанови вчений розвивав і надавав їм нового наукового освітлення в Ніжині від 1986 по 2001 рік. У 2001 році свої наукові дослідження вчений переніс до Київського національного університету імені Тараса Шевченка, поглиблюючи їх як професор кафедри історії української літератури, теорії літератури і літературної творчості. Загалом О. Астаф'єв є автором більше ніж 20 наукових праць на тему української літературної діаспори. У працях він виклав і обґрунтував найвагоміші практично-теоретичні знання, що стосуються існування екзильного літературного дискурсу. Велику частину досліджень вченого займає феномен Нью-Йоркської групи з її непростюю структурно-семіотичною перспективою художньої творчості. Тому в понятійному дискурсі про феномен Нью-Йоркської групи важливе місце в науковому фонді вченого посідають чотири наукові монографії: «Поети «Нью-Йоркської групи» (1995) [12, с. 30], «Лірика української еміграції: еволюція стильових систем» (1998) [6, с. 400], «Українська емігрантська поезія у структурно-семіотичній перспективі» (2000) [16, с. 268] і «Поетичні системи українського зарубіжжя» (2005) [13, с. 64]. У названих монографіях О. Астаф'єв звернув увагу на творчість української еміграції та літературу Нью-Йоркської групи в контексті їх повер-

нення до літератури над Дніпром. Учений показав історичну, літературну й семіотичну перспективи щодо вивчення творчості української еміграції. Різні еміграційні літературні угруповання та їхні видавництва він запропонував подати в хронологічному порядку, структуруючи їх та науково обґрунтовуючи. Такий науковий підхід давав ширше бачення творчого феномена екзильної літератури, зокрема письменників старшого покоління та Нью-Йоркської групи. Учений показував еміграцію на тлі вітчизняної літератури: шістдесятників, Київської школи й творчості українських дисидентів. Проте найбільше наукової уваги присвятив творчості Нью-Йоркської групи, яку вважав яскравою сторінкою української літературної еміграції. Адже група була дуже активна в літературному плані в місті Нью-Йорку, вона видавала престижний щорічник «Нові поезії» (1959–1971), мала власне видавництво, творила в дусі літературних напрямів сучасної світової літератури. Учений до українського літературознавства та історії української літератури повернув спадщину Нью-Йоркської групи й такі яскраві її імена, як Віра Вовк, Богдан Бойчук, Женья Васильківська, Емма Андієвська, Богдан Рубчак, Юрій Тарнавський, Патриція Килина, Роман Бабовал, Олег Коверко, Юрій Коломиєць, Марко Царинник і Марія Ревакович.

У цьому науковому контексті доречно буде покликатися на монографію О. Астаф'єва про творчість Нью-Йоркської групи «Лірика української еміграції: еволюція стильових систем» [6, с. 400]. У тій цінній монографії на основі структурно-семіотичного підходу вчений довів, що тексти поетів Нью-Йоркської групи належать до системи нереферентної (бездресно-некомунікативної) лірики, де поезія вибудовується за принципом «текст як текст», художній світ цілковито втрачає свою референтність і перетворюється в знак. Функція такої поезії – нереферентна або арбітральна. Такій ліриці притаманна симультанність і розмитість надзмістового вираження, яке найчастіше здійснюється на фонічному й графічному рівнях. Головними семіотичними класифікаторами тут є арбітральність, конвенція й символічний знак [6, с. 312–313].

У всіх наукових дослідженнях О. Астаф'єв запропонував когнітивні методи дослідження, бачені в аспекті міждисциплінарності. Науковець упорядкував термінологію стосовно української еміграційної лірики й надав їй доступного наукового консенсусу. Загалом у науковій роботі вченого відбулося широке

формулювання універсуму Нью-Йоркської групи та наукова інтерпретація моделі феномена групи. Учений бачив її через цілісну стратегію структуралізованих досліджень, але інтерпретував з університетських позицій, тобто через передачу знань студентам, аспірантам і майбутнім докторам філологічних наук. Ця стратегія О. Астаф'єва відкрила можливість пізніших наукових пошуків у монографіях і кандидатських дисертаціях, присвячених окремим поетам, членам Нью-Йоркської групи. Це були роботи Г. Сюти «Мовні інновації в українській поезії шістдесятників та членів Нью-Йоркської групи» (1995); С. Водозької, «Постмодерністські акценти у творчості Емми Андієвської» (2002); Т. Антонюк «Сюрреалізм як художній напрям в українській поезії ХХ століття (Е. Андієвська, Б.-І. Антонич, М. Воробйов, О. Зуєвський)» (2004); О. Смерек «Художньо-філософські шукання в романістиці Емми Андієвської» (2004); І. Зимомрі «Проза Емми Андієвської: психологічний дискурс» (2004); О. Шаф «Сонет Емми Андієвської в західноєвропейському контексті» (2007); В. Філінюк «Образне слово в системі поетичного тексту Емми Андієвської» (2006); І. Жодані «Інтерсеміотичність у творчості письменників Нью-Йоркської групи (Емма Андієвська і Віра Вовк)» (2007); Р. Галицької «Релігійно-духовний дискурс жіночої поезії 60-х років ХХ ст. (на матеріалі творів Емми Андієвської, Анни-Марії Голод, Ірини Жиленко, Зореслави Коваль, Ліни Костенко і Марти Мельничук-Оберраух)» (2008); І. Котика «Екзистенційний вимір людини в поезії Юрія Тарнавського» (2009) [4, с. 325–329]; М. Котик-Чубінської «Структура та образність поезії Юрія Тарнавського» (2011); Ю. Григорчук «Проза Віри Вовк: Виміри сакрального» (2016) тощо [27, с. 102]. У науковому погляді згаданих праць відбулася не лише синтез знань про окремих творців Нью-Йоркської групи, запропонованих ученим, а також практичне застосування різноаспектних модусів про багаторівневу структуру творчого феномена еміграційної літератури. У науковому модусі вивчався дискурс міфопоетики, переосмислювалися виміри сакрального й зіставилися концепти асиміляції архетипів. Це теми, яким у науковій роботі О. Астаф'єв присвятив багато уваги та надав напрями під їх вивчення своїм аспірантам чи просто науковим наступникам.

У 2003 році вийшла в харківському видавництві «Ранок» антологія української еміграційної поезії під назвою «Поети

Нью-Йоркської групи». Авторами антології були Олександр Астаф'єв та Анатолій Дністровий, перевидана у 2009 році. Це була перша в Україні антологія, присвячена творчості відомих українських поетів і письменників, які жили в еміграції – у США, Бразилії та Німеччині. В антологію ввійшли всі поети Нью-Йоркської групи, які творили незалежний канон української літератури другої половини ХХ століття в еміграції. Це були Е. Андієвська, Р. Бабовал, Б. Бойчук, Ж. Васильківська, В. Вовк, Патриція Килина, О. Коверко, Ю. Коломиєць, М. Ревакович, Б. Рубчак, Ю. Тарнавський і М. Царинник [7, с. 3–39].

Антологія «Поети Нью-Йоркської групи» (2003) відіграла важливу роль у поверненні українських еміграційних поетів і письменників, членів Нью-Йоркської групи до літературного дискурсу України. Це була багатотиражна, найповніша за змістом антологія, присвячена творчості українських еміграційних поетів і письменників другої половини ХХ століття. Феномен антології вченого залишається темою недослідженою з огляду на її недавню публікацію. Проте, як кожна авторська праця, антологія «Поети Нью-Йоркської групи» залишається для дослідників феномена Нью-Йоркської групи джерелом вартісних знань і літературних переоцінок. Це, можна сказати, візитівка творчості відомих українських еміграційних поетів і письменників. Наукова база пізніших досліджень про Нью-Йоркську групу визначена змістом харківської антології О. Астаф'єва. У контексті вибраних досліджень українських літературознавців, на неї покликувалися Ю. Григорчук, Т. Карабович, М. Ільницький, М. Ревакович, М. Ткачук, О. Смольницька та самі співтворці Нью-Йоркської групи, які займалися літературною критикою: В. Вовк, Б. Бойчук, Ю. Тарнавський і Б. Рубчак.

Антологія «Поети Нью-Йоркської групи» визначила в літературознавстві та історії української літератури культурологічну категорію про Нью-Йоркську групу як творчий феномен української літератури другої половини ХХ століття. Високий мериторичний рівень антології О. Астаф'єва наново відкрив індивідуальний літературний феномен українських емігрантів на тлі епохи. Антологія повертала українській літературі Нью-Йоркську групу в її яскравому творчому освітленні. На цьому етапі, з огляду на свіжість теми, в українському літературознавстві щойно визначається вартість антології «Поети Нью-Йоркської групи».

Головне наукове завдання скеровується в бік вивчення її змісту й безумовного повернення Нью-Йоркської групи до літературного дискурсу України. Тому відкритим залишається питання досліджень антології як помітного явища в українському літературознавстві та історії української літератури.

Антологія включала вступне слово О. Астаф'єва та широкий вибір творів Нью-Йоркської групи: Е. Андієвська, Р. Бабовал, Б. Бойчук, Ж. Васильківська, В. Вовк, Патриція Килина, О. Коверко, Ю. Коломисць, М. Ревакович, Б. Рубчак, Ю. Тарнавський і М. Царинник [7, с. 3–39]. Антологія видана як науковий підручник для університетів, вищих навчальних закладів України, філологів та істориків літератури, які вивчають українську мову й літературу. Вона мала інформаційно-методичний характер і літературознавчу семантику. У ній запропоновано широкий спектр творів Нью-Йоркської групи з друкованих в еміграції джерел, таких як індивідуальні збірки поезії, антологія «Координати» (1969), публікації в «Нових поезій» і журналі «Сучасність» [7, с. 3–39].

Оцінюючи феномен Нью-Йоркської групи, О. Астаф'єв запропонував у дослідженнях помістити поетів 60-х років і Нью-Йоркську групу в одній площині. Пишучи про Нью-Йоркську групу, О. Астаф'єв звернувся до її попередників, до пражан, поетів Євгена Маланюка, Олекси Стефановича, Оксани Латуринської, Наталії Лівницької-Холодної. З тими творцями зустрічалися члени групи після 1959 року в Нью-Йорку. Богдан Бойчук редагував збірки поезії Олекси Стефановича та Наталії Лівницької-Холодної, зав'язуючи з ними тісніші літературні взаємини. О. Астаф'єв зауважив, що «творча концепція неоромантизму празької школи була розкритикована Нью-Йоркською групою, незважаючи на близьку дружбу». Учений помітив, що члени Нью-Йоркської групи не оминули впливу неоромантизму, з якого вийшла старша літературна еміграція. Для групи була не чужа творчість поетів 60-х років, а особливо їх текстова безпосередність та образність. «Можна сказати, що поети Нью-Йоркської групи старалися бути модерністами, але кожен мав власний підхід до модернізму, експресіонізму чи екзистенціалізму. Варто підкреслити, що лірика членів групи тісно пов'язана з українською духовною традицією, оскільки в ній матеріалізувався архетип нашого народу» [7, с. 3–39].

Науковець ставить, отже, кілька істотних питань, які характеризують погляд на Нью-

Йоркську групу материкового літературознавства з перспективи часу та через літературну творчість і контекст взаємодії між собою. Незважаючи на авторську міфічність, яку плекала українська літературна еміграція, О. Астаф'єв указує на широкий спектр творчого процесу Нью-Йоркської групи [7, с. 3–39].

Дивлячись на антропологічне біополе антології «Поети Нью-Йоркської групи», треба сказати, що вона, безумовно, не вершить зацікавленість О. Астаф'єва екзильною українською літературою. Вона їх у науковому сенсі відкриває та надає їм нового освітлення. Свідчать про це інші багатоаспектні праці вченого: «Українська повоєнна еміграційна література: шляхи розвитку» [7, с. 60–82], «Переклади поетів Нью-Йоркської групи. Практика українського перекладу» (співавтор О. Лященко) [20, с. 18–19], «Поетичні системи українського зарубіжжя» [13, с. 64].

Висновки з проведеного дослідження. Метою статті було визначити важливість наукових досліджень Олександра Астаф'єва. Дослідження вченого зосереджені на феномені Нью-Йоркської групи, відкрили для українського наукового простору незнану творчу формацію модерної української екзильної літератури. Власне дослідження О. Астаф'єва закріпили в українській науці літературознавчу думку про феномен Нью-Йоркської групи. Хронологічний характер досліджень ученого показував, що літературна творчість Нью-Йоркської групи – це цілісний дискурс, карбований словом на тлі епохи і світової літератури. Крім того, О. Астаф'єв порівнював аспект творчості Нью-Йоркської групи з українськими поетами 1960-х років. Це була нова якість в українському літературознавстві після 1991 року, бо до того часу ніхто не порівнював творчі дороги материкової та еміграційної української літератури. Учений звернув також увагу на різні мистецькі впливи та вподобання Нью-Йоркської групи й шістдесятників. О. Астаф'єв не поминув також Київської школи – літературної формації з України, найближчої ідейно до Нью-Йоркської групи. Визначаючи спорідненість Київської школи й Нью-Йоркської групи, професор бачив її в таких аспектах, як непідкоримість і дисиденство (Київська школа) і модернізм і ностальгія (Нью-Йоркська група). Звідси, як він зазначав, виросла популяризація феномена обох літературних традицій [7, с. 3–39].

Безумовно, запропонована тема про визначення важливості наукових досліджень Олександра Астаф'єва буде мати в майбутньому

своє продовження. Нею будуть цікавитися майбутні літературознавці та історики літератури. До неї повернуться учні професора в різних університетських осередках України, і вони також визначать дискурс про рецепцію наукових праць ученого. Запропонують своє бачення аспекту самоідентифікації Нью-Йоркської групи як цілісного творчого феномена української літератури другої половини ХХ століття.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Астаф'єв О. Гості з Мюнхена (І. Кошелівець, Е. Андіївська). Просвіта. 1993. № 3. С. 3.
2. Астаф'єв О. Європейський вимір української повоєнної літератури. Біблія і культура / ред. А. Нямцу (Чернівці). 2009. Вип. 11. С. 171–177.
3. Астаф'єв О. Засуджений до розстрілу (справа І. Кошелівця в архіві СБУ). Наш український дім (Ніжин). 2011. № 1. С. 4–9.
4. Астаф'єв О. З криниці ірраціонального: Рец. на книгу І. Котика «Екзистенційний вимір людини в поезії Юрія Тарнавського». Орнаменти слова: Розвідки, статті, рецензії / упор., післям. М. Зимомря. Київ – Дрогобич: Посвіт, 2001. С. 325–329.
5. Астаф'єв О. Лірика української еміграції: еволюція стильових систем. Київ: Смолоскип, 1998. 314 с.
6. Астаф'єв О. Лірика української еміграції: еволюція стильових систем: дис. ... докт. філол. наук: спец. 10.01.01. Київ: Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України, 1999. 400 с.
7. Астаф'єв О. Міражний простір модернізму. Поети «Нью-Йоркської групи». Антологія / упор. О. Астаф'єв, А. Дністровий, післям. О. Астаф'єва. Харків: Ранок, 2003. С. 3–39.
8. Астаф'єв О. Міфопоетика Нью-Йоркської групи. Життя в світлі освіти. Науковий збірник на пошану Ярослава Грицьковяна / ред. І. Добрянський, М. Зимомря. Кіровоград – Кошалін – Торонто – Дрогобич: Посвіт, 2011. С. 98–124.
9. Астаф'єв О. Нью-Йоркська група. Українська література в школі (Чернігів). 1995. Вип. 1. С. 3–25.
10. Астаф'єв О. Нью-Йоркська група. Українська мова та література (Київ). 1998. Ч. 5. С. 8–12.
11. Астаф'єв О. Нью-Йоркська група: генеза назви. Слово і час. 1998. № 2. С. 14–18.
12. Астаф'єв О. Поети «Нью-Йоркської групи». Ніжин: НДПУ, 1995. 30 с.
13. Астаф'єв О. Поетичні системи українського зарубіжжя. Київ: Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України, 2005. 64 с.
14. Астаф'єв О. Реляція «дійсність – сон» у поезії Емми Андіївської. Слово і час. 2002. № 9. С. 35–43.
15. Астаф'єв О. Секрети творчості: семантика марення. Українська емігрантська поезія у структурно-семіотичній перспективі. Київ: Наукова думка, 2000. С. 131–150.
16. Астаф'єв О. Українська емігрантська поезія у структурно-семіотичній перспективі. Київ: Наукова думка, 2000. 268 с.
17. Астаф'єв О. Українська повоєнна еміграційна література: шляхи розвитку. Warszawskie Zeszczyty Ukrainoznawcze (Warszawa). 2008. Т. 25–26. С. 60–82.
18. Астаф'єв О. Художні координати Богдана Бойчука. Слово і час. 2002. № 12. С. 20–24.
19. Астаф'єв О., Дзюба І. Вовк Віра. Енциклопедія Сучасної України. Т. 4 – Київ: ЕСУ, 2005. С. 675–676.
20. Астаф'єв О., Лященко О. Переклади поетів Нью-Йоркської групи. Практика українського перекладу. Матеріали спецкурсу. Київ: ВПЦ «Київський університет», 2007. С. 18–19.
21. Дзюба І. Бути собою – це на все життя: Передмова. Вовк В. Спогади. Київ: Родовід, 2003. С. 5–12.
22. Жодані І.М. Емма Андіївська і Віра Вовк: тексти в контексті інтерсеміотики. Київ: ВДК «Університет «Україна», 2007. 116 с.
23. Жулинський М. Художнє перевтілення реальності (про творчість Е.Андіївської). Літ. Україна. 1992. 19 берез. С. 2.
24. Зборовська Н. Час слізьми котився по зморщених обличчях каменів (Поетичне й непоетичне Ю. Тарнавського). Слово і час. 2000. Ч. 1. С. 88–91.
25. Ільницький М. Нью-Йоркська група. Ільницький М. Українська повоєнна еміграційна поезія. Львів: Львівський обласний науково-методичний інститут освіти; Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1995. С. 74–115.
26. Ільницький М. Нью-Йоркська група поетів і національна літературна традиція. Літературознавство: матеріали III конгресу Міжнародної асоціації українців (Харків, 26–29 серпня 1996 р.) / відп. ред. О. Мишанич. Київ: АТ «Обереги», 1996. С. 449–457.
27. Карабович Т. Міфопоетика Нью-Йоркської групи: монографія / відп. ред. Р. Радишевський; наук. консультант О. Астаф'єв. Київ: Талком, 2017. 464 с.
28. Котик І. Екзистенційний вимір людини в поезії Юрія Тарнавського. Львів: Львівське відділення інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України, 2009. 176 с.
29. Котик-Чубінська М.С. Структура та образність поезії Юрія Тарнавського / НАН України. Інститут Івана Франка; Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка; наук. ред. та автор передмови Є.К. Нахлік. Львів, 2011. 211 с.
30. Мацько В. «Конкуренція» альтеративних парадигм в жанрово-стильовій та поетикальній системі Віри Вовк. Актуальні проблеми сучасної філології та культурології: постмодерністські парадигми. Хмельницький: ФОП Заколотний М.І., 2016. С. 217–226.
31. Смольницька О. Проблема асиміляції архетипів (на матеріалі оповідань Віри Вовк «Родина» та «Ангел» зі збірки «Святий гай»). Література. Фольклор. Проблеми поетики: збірник наукових праць. Інститут філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Вип. 33. Ч. 2. Київ: Твім інтер, 2009. С. 680–692.
32. Тарнашинська Л. Емма Андіївська: «Все моє життя – це ходіння кризь стіни». Закон піраміди: діалоги про літературу та соціокульт. клімат довкола неї. Київ: Унів. вид-во «Пульсари», 2001. С. 131–139.
33. Шаф О.В. Сонет Емми Андіївської в західноєвропейському контексті. Дніпропетровськ: Вид. «Овсяників Ю.С.», 2008. 171 с.